

Kampaň DEJME DĚTEM ŠANCI v pražském metru – Fakta a mýty o dětských domovech Dětské domovy versus pěstounství – je to opravdu tak jednoduché?

Od května 2023 můžete vidat v pražském metru díky plochám, které nám zdarma poskytla Nadace BigBoard, plakáty s úryvky z autentických příběhů dětí a mladých lidí z dětských domovů.

V loňském roce jsme vydali knihu „Znáte jejich příběhy?“, ve které najdete 31 autentických příběhů dětí, které z různých důvodů vyrůstají či vyrůstaly v dětských domovech, ale také základní informace o problematice sociálně právní ochrany dětí, náhradní rodinné a ústavní péče.

Jedním z cílů, které jsme si v DDŠ dali, je seznamovat veřejnost s tím jaké děti vlastně v dětských domovech žijí, a hlavně proč a z jakého prostředí se tam dostávají. Ohledně dětských domovů a bohužel i dětí v nich panuje mezi veřejností hodně předsudků a mylných představ, které jsou často právě pro ty děti velmi zraňující, proto je chceme uvádět na pravou míru. Lidé si představují dětský domov jako to nejhorší, co může dítě potkat. Většina z nás si vůbec nedovede představit, co mají tyto děti v momentě, kdy do dětského domova přicházejí za sebou, a že se vůbec podobné příběhy v naší společnosti dějí. Ze zkušeností „našich dětí“ víme, že pro mnohé z nich znamenal dětský domov doslova záchranu, a že nemalý počet starších dětí odešlo do dětského domova dokonce na vlastní žádost.

Počítali jsme s tím, že tato kampaň může vyvolat kontroverzní ohlasy, a to se také v určité míře děje. Kéž by to pomohlo tomu, aby se o problematiku dětí, které nemohou vyrůstat ve vlastní rodině, začalo zajímat více lidí.

Setkali jsme se i s tím, že jsme byli označeni za tzv. „ústavní lobby“. To je velmi úsměvné. **Právě z důvodu, abychom nebyli poplatní jakékoliv instituci a nebyli nuceni sdílet názory, se kterými se neztotožňujeme, nečerpali jsme za 12 let existence DEJME DĚTEM ŠANCI ani korunu ze státních dotací, takže nemáme sebemenší důvod deklarovat či prosazovat něčí zájmy.** Snažíme se pouze poukazovat na reálnou situaci a vycházíme při tom pouze z našich zkušeností a zejména ze zkušeností dětí, kterým pomáháme.

Nejsme proti pěstounství! Tři kolegyně z našeho malého týmu vychovávají přijaté dítě, na rozdíl od militantních kritiků dětských domovů, kteří o tom ve většině případů ani neuvažují. Přáli bychom každému dítěti, aby mohlo vyrůstat v rodině, a to nejlépe v rodině vlastní a milující. Bohužel nežijeme v ideálním světě a z toho je potřeba vycházet. **Neexistuje jediné správné řešení pro všechny děti!** Musíme se snažit hledat pro každé dítě nejlepší možné řešení jeho situace v dané chvíli na základě všech dostupných informací a reálných podmínek.

Naše organizace spolupracuje s 50 dětskými domovy v celé ČR, spolupracujeme s odborníky, kteří se této problematice profesně věnují – se sociálními pracovníky, psychology z oblasti náhradní rodinné péče, opatrovníckými soudci i s pěstouny.

Můžeme s čistým svědomím říct, že jak vedení naprosté většiny dětských domovů, tak tety a strejdivé, kteří se o děti starají, dělají pro své svěřence naprosté maximum. Přesto netvrdíme a nikdy jsme netvrdili, že jsou dětské domovy ideálním řešením pro děti, o které se nemohou nebo nechtějí starat jejich biologičtí rodiče.

Stejně tak je nesmysl myslet si, že jediným správným řešením pro všechny tyto děti jsou pěstounské rodiny.

Pěstounská péče je velmi „specifická a náročná disciplína“ a není vhodná ani pro každého jednotlivce či rodinu, ani pro každé dítě. To bohužel potvrzuje fakt, že v každém dětském domově mají děti „vrácené“ z pěstounských rodin, a to bohužel často velmi necitlivým způsobem. Pro děti je to další velmi bolestná zkušenost, která je opakovaně poškozující.

Je potřeba si uvědomit, že nemluvíme pouze o malých dětech. Většina dětí se do dětských domovů dostává až ve vyšším věku, a přes špatné návyky a traumata, která si ze svých původních rodin nesou, mají na svoje rodiče vytvořenu silnou citovou vazbu bez ohledu na to, čím, se na nich provinili, a nepřijmou novou rodinu tak snadno jako malé děti. Ale ani u každého malého dítěte není vyrůstání v náhradní rodině a vyrovnání se se svojí identitou jednoduché. Bohužel nelze jak mávnutím kouzelného proutku dětem „přeprogramovat software“ a tvářit se, že je vše „zalité sluncem“.

Traduje se, že jsou děti traumatizované a deprivované vinou dětských domovů. Naprostá většina starších dětí přichází do dětských domovů deprivovaná již ze svých biologických rodin a pro pěstouny není často jednoduché tyto děti zvládnout.

Co tedy chceme veřejnosti komunikovat?

- Že v dětských domovech žije spousta skvělých dětí, které mají za sebou často velmi silné příběhy.
- Že neexistuje jediné správné řešení situace pro každé dítě.
- Že kritika dětských domovů škodí především dětem, které v nich vyrůstají. Pro mnohé z nich je to jediný domov a jediné bezpečné místo, které kdy poznaly.
- Že většina pracovníků dětských domovů svůj život zasvětila těmto dětem, a to často dokonce na úkor vlastní rodiny. Kritika dětských domovů se obrací proti nim. Oni ale situaci svých svěřenců nezavinili, naopak se snaží napravit to, co vlastní rodiče dětí napáchali.
- Aby lidi neposuzovali situaci dětí a mladých lidí z dětských domovů svojí optikou. A hlavně aby nezpochybňovali vyjádření dětí a mladých lidí, kteří jsou tak stateční, že se rozhodli s námi své příběhy sdílet.

Pokud vám přijde neuvěřitelné, že pro nějakého mladého člověka může být dětský domov to nejlepší, co ho do té doby potkalo, nelitujte ho, ani nesudte, prostě mu věřte!

Autorka tohoto výroku má za sebou mimochodem i zkušenost z pěstounské rodiny.

I některé další z „dětí“, jejichž příběhy jsou prezentovány v knize „Znáte jejich příběhy?“, mají zkušenosti s pěstounskou rodinou, a ne vždy dobré. Přečtěte si jejich příběhy a zjistíte například, že krásná, chytrá, nyní již vysokoškolsky vzdělaná „holka“ prošla dvěma pěstounskými rodinami a ani v jedné „to nevyšlo“, a také kolik jí stálo sil se s tímto opakovaným selháním vyrovnat...

- Že je nutné, aby lidi dostávali pravdivé informace a nepřipojovali se bezhlavě k různým aktivitám a názorovým proudům, byt jsou často prezentovány velmi líbivě.

Zajímá vás, jak to v dětském domově vypadá? Chtěli byste se setkat s mladými lidmi, kteří v dětských domovech vyrůstají? Dětské domovy jsou přístupné návštěvám. Většina z nich pořádá dny otevřených dveří právě proto, aby se lidi mohli na vlastní oči přesvědčit, jak v nich děti žijí. Většina mladých lidí, které podporujeme, nemá problém se podělit o svoji zkušenost a svůj názor na věc.

Než něco začnete hodnotit nebo dokonce kritizovat, přesvědčte se na vlastní oči, jak je to ve skutečnosti. Můžete se obrátit na nás, rádi vám s tím pomůžeme!

Děkujeme vám.

Tým DEJME DĚTEM ŠANCI